

Remissvar

Datum
2026-02-26

Ert datum
2025-12-02

Finansdepartementet

Dnr
2026-00079 (Statskontoret)
2025-02886 (f.d. ESV)

Er beteckning
Fi2025/02168

Handläggare
Björn Andersson

Yttrande över promemorian En effektivare och mer ändamålsenlig anskaffning och användning av lokaler

1 Sammanfattning

Statskontoret (tidigare Ekonomistyrningsverket, ESV) tillstyrker sex av de nio förslagen i promemorian. När det gäller förslaget om en ändamålsenlig och effektiv anskaffning och användning av lokaler har vi inga principiella invändningar, men anser att förslaget måste förtydligas för att vi ska kunna lämna adekvata föreskrifter. Därför anser vi att 5 § måste skrivas om innan förordningsändringen träder i kraft. Två av förslagen har Statskontoret inga synpunkter på.

2 Övergripande synpunkter

Statskontoret är positivt inställt till samtliga förslag även om vi har synpunkter på att vissa delar i förordningsförslaget är otydligt formulerade. Vi är även positiva till att flera av förslagen i Ekonomistyrningsverkets framställan från 2023 har beaktats.¹

Statskontoret anser att förslagen innebär ett utökat uppdrag för myndigheten, dels vid implementering av förslagen, dels i den fortsatta förvaltningen av förslagen. Vi anser emellertid att det är svårt att bedöma utökningens omfattning i dagsläget. Om myndighetens ekonomiska ramar inte justeras kan vi därför behöva göra betydande omprioriteringar av verksamheten.

Statskontoret anser att det bör förtydligas om regleringarna av lokalförsörjningsplaneringen i 5 – 5 b §§ ska följas upp på något sätt och i så fall hur och av vem. En möjlighet är att myndighetshandläggarna på regeringskansliet får en tydlig roll i uppföljningen eftersom de har bra insyn i de enskilda myndigheternas verksamhet. Enligt Statskontorets instruktion ska vi följa upp de uppgifter som vi samlar in och tillhandahåller om den statliga lokalförsörjningen. Det skulle bl.a. därför vara bra med ett förtydligande om vad Statskontorets uppföljning av lokalförsörjningsplaneringen bör avse.

3 Synpunkter på enskilda förslag

3.1 Möjligheten att fördela dispositionsrätter enligt förordningen tas bort
Statskontoret har inga synpunkter.

¹ Framställan om ändring i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning, dnr 2023-05740. Skrivelse från ESV till Finansdepartementet 2023-05-05.

3.2 En ändamålsenlig och effektiv anskaffning och användning av lokaler
Statskontoret är positiv till att myndigheterna ska verka för en effektiv och ändamålsenlig anskaffning och användning av lokaler. Statskontoret bedömer dock att det inte är tydligt i förordningstexten hur föreskrifterna ska utformas. Det beror på att paragrafen är generellt hållen, medan Statskontoret uppfattar att det finns en förväntan att lämna detaljerade föreskrifter.

Statskontoret föreslår att myndigheten får ett uppdrag att ge förslag på hur förordningstexten kan förtydligas. I ett sådant uppdrag kan det bl.a. ingå att ta fram förslag på hur förordningstexten kan justeras för att kontorsarean per anställd och lokalernas läge i Stockholmsområdet ska kunna regleras. Vi förutsätter att förordningstexten justeras innan förordningsändringen träder i kraft.

Av regeringens skrivelse 2025/26:65 till riksdagen framgår det bl.a. att regeringen anser att det är rimligt med 15 kvadratmeter per anställd för kontorsmyndigheter vid användning och anskaffning av kontorslokaler, men att det utöver detta bör finnas utrymme för verksamhetsmässiga anpassningar. Av skrivelsen framgår det även att regeringen anser att det behövs en tydligare styrning av, och ett bättre stöd för, myndigheterna för att åstadkomma förflyttningar från centrala lägen i Stockholm. Regeringen hänvisar till Riksrevisionen och säger att anpassningen går för långsamt. Utan åtgärder bedöms inga eller små förändringar komma till stånd.

Statskontoret anser att förordningstexten måste förtydligas så att det blir tydligt om det är dessa riktlinjer som ska gälla. Då skulle vi kunna anpassa föreskrifterna utifrån riktlinjerna.

Av promemorian framgår det att en myndighetsledning inte ska besluta om att genomföra en ändring som syftar till lokaleffektivisering om det finns andra negativa konsekvenser för myndigheten och de bedöms väga tyngre än de eventuella kostnadsbesparingar som en ändring skulle innebära. Myndigheterna måste därmed göra en helhetsbedömning. Det framgår också att myndighetsledningarna ska följa Statskontorets föreskrifter i denna helhetsbedömning. Statskontoret anser att det måste framgå av förordningstexten att myndigheterna ska göra en helhetsbedömning. Annars kan vi inte föreskriva om hur helhetsbedömningen ska göras.

3.3 Samverkan

Statskontoret tillstyrker förslaget.

Statskontoret bedömer att det kommer vara möjligt att ta betalt med stöd av 4 § avgiftsförordningen (1992:191) när myndigheter samverkar² eller samlokaliserar sig³. I det fall verksamheten blir omfattande, dvs. överstiger fem procent av

² Punkt 7 offentlig inköps- och resurssamordning.

³ Punkt 5 lokaler.

myndighetens förvaltningskostnader, kommer myndigheten behöva ett särskilt avgiftsbemyndigande för uttaget.

3.4 Samlokalisering av mindre arbetsställen

Statskontoret tillstyrker förslaget.

Statskontoret tolkar förordningstexten som att Statskontoret ska föreskriva om hur många årsarbetskrafter som räknas som få på en ort eller ett arbetsställe.

3.5 Undantag från att lämna uppgifter om lokaler utanför Sverige

Statskontoret tillstyrker förslaget.

3.6 Uppdaterad hänvisning till bestämmelser om redovisning av förväntade större förändringar i sitt behov av lokaler

Statskontoret har inga synpunkter.

3.7 Förtydligande om myndigheters befogenhet att ingå hyres- och arrendeavtal för annans behov

Statskontoret tillstyrker förslaget att förtydliga myndigheters befogenheter att ingå hyres- och arrendeavtal för andra myndigheters verksamhet. Vi anser dock att det fortfarande är otydligt om myndigheter har rätt att hyra in lokaler för andra verksamheter än andra statliga myndigheters verksamhet. Det är till exempel vanligt att lärosäten eller museer har restauranger i sina lokaler, men det är inte tydligt om denna typ av lokalanskaffning för annans verksamhet är tillåten i och med förslaget. Statskontoret anser därför att det bör förtydligas om myndigheter har rätt att i vissa fall hyra lokaler som sedan hyrs ut till företag eller föreningar, t.ex. restauratörer, startup-företag eller studentkårer.

Det framgår av promemorian att förtydligandet inte innebär att en myndighetsledning bör ta onödiga risker i detta syfte. Eventuellt bör detta förtydligas eftersom det alltid innebär en viss risk att hyra lokaler för någon annans verksamhet. Skulle det exempelvis vara tillåtet för en myndighet att agera värmyndighet för alla andra myndigheter och förhyra hubbar, statliga kontorslokaler, på flera platser i landet?

Statskontoret instämmer i att det i vissa fall kan uppstå behov av att ge vissa myndigheter särskilda avgiftsbemyndiganden i det fall deras lokaluthyrning blir omfattande.

3.8 Förtydligande av när regeringens medgivande krävs till den ekonomiska förpliktelsen som avtalet innebär

Statskontoret tillstyrker förslaget.

Statskontoret anser att förändringen av 9 § innebär ett förtydligande. Vi anser dock att det fortfarande är oklart vilka övriga kostnadsåtaganden i avtalet (b i formeln i 2 stycket) som ska beaktas vid prövningen. Det är vanligt att det ingår diverse hyrestillägg i hyresavtalen utöver hyran, t.ex. tillägg för värme, vatten, el och

fastighetsskatt. Statskontoret får ofta frågor om hur dessa tillägg ska beaktas i formeln i 2 stycket. Vi brukar då svara att vi anser att det endast är kostnadsåtaganden som uppstår om hyrestiden inte förlängs efter första hyresperioden som ska beaktas i b, dvs. om det t.ex. utgår ett vite eller ett restvärde om hyrestiden inte förlängs efter första hyresperioden. Det är dock oklart om formeln verkligen ska tolkas på det sättet.

3.9 Bemyndigande att meddela föreskrifter

Statskontoret tillstyrker förslaget. Vi anser dock att 5 § måste förtydligas för att vi ska kunna lämna adekvata föreskrifter. Dessutom bör det framgå om Statskontoret ska följa upp verkställigheten av 5 – 5 b §§ via föreskrifterna.

I detta ärende har generaldirektör Clas Olsson beslutat. Utredare Björn Andersson har varit föredragande. I beredningen har också enhetschef Helena Kaplan deltagit.

Datum: 2026-02-26

.....
Beslutande
Clas Olsson
Namnförtydligande

.....
Föredragande
Björn Andersson
Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.